

Aktuelle udviklinger i butikslivet

Antallet af butikker i detailhandlen har ændret sig markant over en relativt kort årrække. Der er en række forskellige trends, som påvirker den samlede detailhandel såvel som bestemte dele af detailhandlen. Dansk Erhverv har kortlagt udviklingen i antallet af butikker (strengt taget antal arbejdssteder, der i det store og hele svarer til antal butikker).

Ændringerne skyldes mange forhold. Det har uden tvivl haft en væsentlig effekt, at dansk økonomi oplevede et stort økonomisk tilbageslag på grund af finanskrisen, ligesom et fald i antallet af butikker kan dække over en konsolidering med færre større butikker, snarere end en nedgang som sådan. Man kan dog blandt andet hæfte sig ved følgende udviklinger:

- Cykelsport er blevet populært. Eller i hvert fald er antallet af cykelhandlere vokset med 97 forretningerⁱ eller 18 pct.
- Antallet af tobaksforretninger er derimod halveret med et fald på 65 butikker
- Antallet af blomsterforhandlere er faldet med 57 butikker eller 6 pct.
- Antallet af slagterbutikkerⁱⁱ er faldet med 117 svarende til 21 pct. siden 2008.
- Antallet af bagere er faldet med 8 pct. siden 2008, svarende til at der er lukket 115 bagerforretninger/bagerier
- Fiskeforhandlerne holder derimod skansen med en nedgang på blot to butikker
- Antallet af tøjforretninger er faldet med 18 pct., hvilket svarer til en nedgang på 785 butikker siden 2008. Det afspejler givetvis i et vist og måske ret stort omfang e-handlens fremmarch på en lang række områder, herunder tøjsalget
- Et andet område der har oplevet en lignende udvikling er boghandlere. Dem er der 139 færre af i dag, svarende til en nedgang på 34 pct.
- Nedgangen i babyudstyrsforhandlere på 289 butikker eller 48 pct. vidner givetvis om, at meget af babytøjs-salget er rykket på nettet. Tilsvarende er antallet af legetøjsbutikker faldet med 92 eller 22 pct.

Ændringer i antallet af butikker i detailhandlen afspejler mange forhold

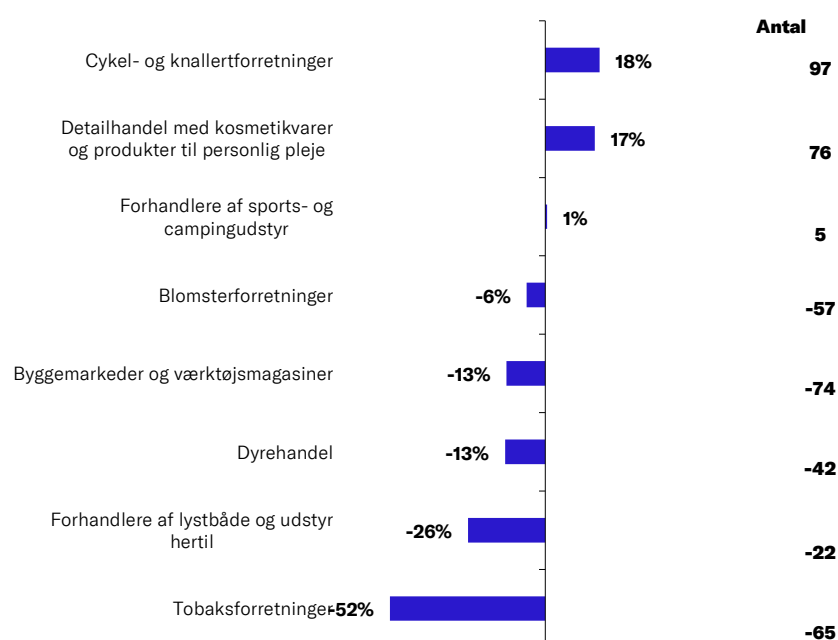
Men man kan blandt andet pege på livsstilsændringer, discountbølger og en række lignende trends

Af: chefkonsulent Malthe Munkøe og markedschef Lone Rasmussen. Udgivelsestidspunkt: marts 2018

Livsstilsændringer påvirker detailhandlen

Der er en række forskydninger i detailhandlen, som formentlig hænger sammen med forskellige livsstilsændringer. Især er det bemærkelsesværdigt, at antallet af tobaksforretninger er halveret siden 2008. Antallet af forhandlere af lystbåde er faldet betydeligt, mens antallet af cykelhandlere er vokset. Det tyder på at forskellige trends, herunder en voksende cykelentusiasme og et ændret syn på anvendelsen af tobak, har resulteret i en række ændringer over det seneste lille årti.

Figur 1: **Udvikling i arbejdssteder fra 2008-2016, udvalgte brancher**

Flere cykelforretninger og kosmetikforretninger, færre tobaksforretninger

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Færre specialforretninger med fødevarer

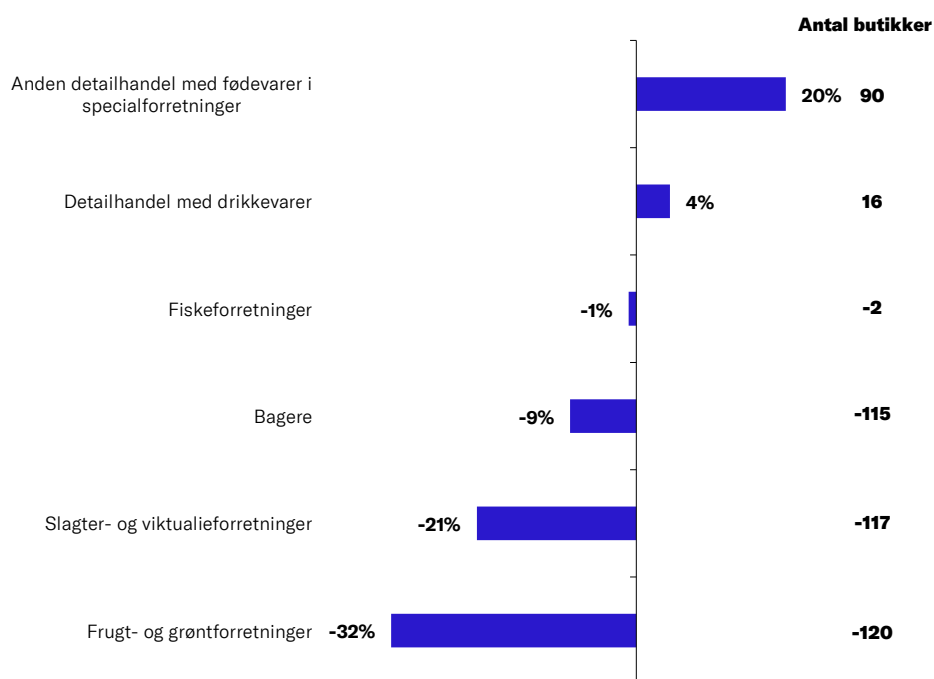
Over de seneste år er antallet af specialbutikker, der sælger fødevarer, faldet. Som vist er der således langt færre grønthandlere, slagtere og bagere end i 2008.

Der er dog åbnet flere butikker inden for kategorien "Anden detailhandel med fødevarer i specialforretninger", der dækker andre typer delikatesse-forhandlere mv. Antallet af fiskeforretninger har været stort set konstant.

Det er oplagt at tolke tallene i den retning, at mange tyder fødevarer i stigende grad købes i fx supermarkeder snarere end traditionelle specialbutikker, mens endnu mere specialiserede delikatesseforretninger samtidig vinder frem som nogle, der tilbyde ren særlig spiseoplevelse.

Flere delikatesse-
fødevarer-special-
forretninger, færre
grønthandlere,
færre slagtere,
færre bagere

Figur 2: **Udvikling i arbejdssteder fra 2008-2016, udvalgte brancher**

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

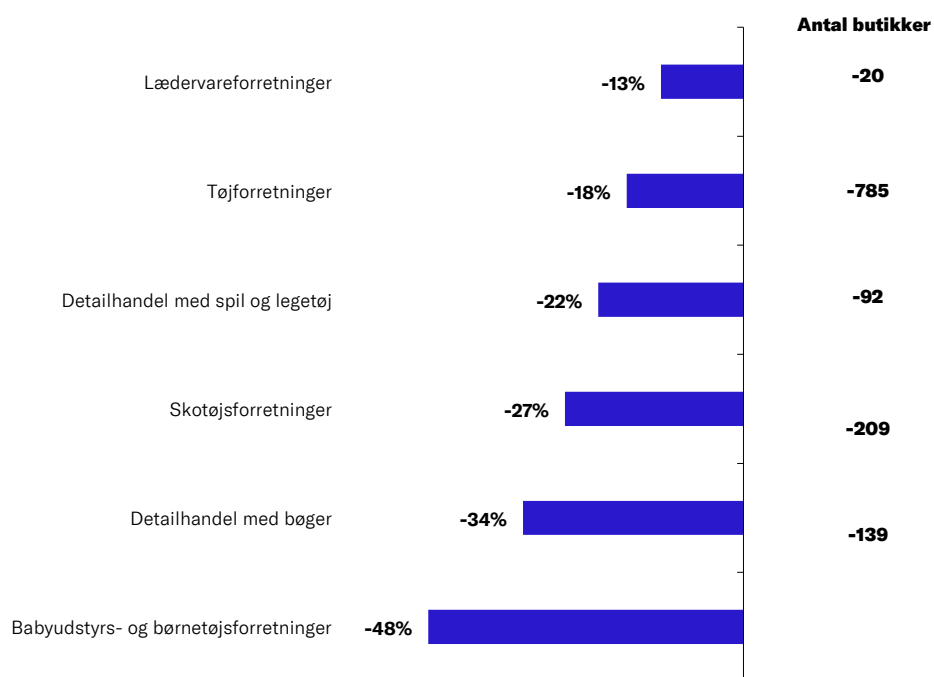
Anm.: "Bagere" består af "Detailhandel med brød, konditori- og sukkervarer" og "Fremstilling af friske bageriprodukter"

Nedgang i antal fysiske butikker i mange brancher

Handlen på nettet er virkelig braget frem de senere år, og i de brancher der især er populære blandt netkøberne har man i høj grad mærket effekten af denne udvikling. Mange har sadlet om og etableret eget netsalg med en effektiv omnichannel-strategi, men det virker plausibelt, at en konsekvens også har været butikslukninger. Der ligger givetvis også andre forklaringer bag, herunder finanskrisen der ramte dansk økonomi i 2009 og årene frem. Hvorom alting er kan man se, at antallet af boghandlere – en branche hvor e-handlen har godt fat – er faldet med 139 svarende til 34 pct. Der er netto 92 færre legetøjsbutikker, 209 færre skobutikker, 785 færre tøjforretninger end i 2008, og antallet af babyudstyr- og børnetøjforretninger er ligefrem halveret siden 2008.

Færre boghandlere, børnetøjsforretninger, skoforretninger, legetøjsforretninger og tøjforretninger

Figur 3: **Udvikling i arbejdssteder fra 2008-2016, udvalgte brancher**

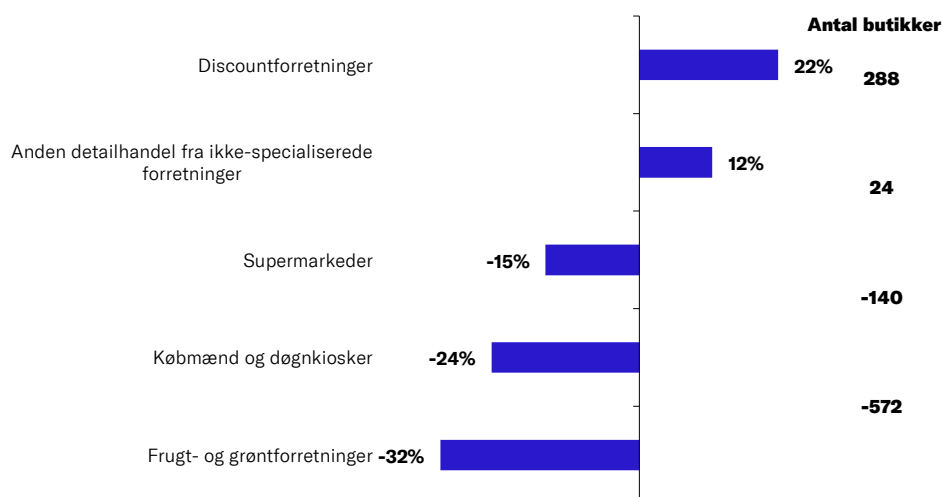
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Discount vinder frem i dagligvare

På dagligvareområdet er der sket en mærkbar bevægelse i retning af discount. Antallet af discountforretninger er således vokset med 22 pct. siden 2008, mens antallet af de andre typer dagligvarebutikker er faldet markant eller været nogenlunde uændret. Således er antallet af discountforretninger vokset med 288 siden 2008. Samtidig er antallet af købmænd og døgnskiosker faldet med 572, og antallet af supermarkeder med 140. Anden detailhandel fra ikke-specialiserede forretninger, der dækker varehusene, er steget med 24.

Stor vækst i antal discountforretninger, og fald i antal købmænd og grønthandlere

Figur 4: **Udvikling i arbejdssteder i dagligvarehandlen fra 2008-2016, udvalgte brancher**

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

På den følgende side er vist en samlet oversigt over, hvordan antallet af butikker har udviklet sig siden 2008 for samtlige detail-enkeltbrancher. Størstedelen har oplevet en nedgang – alt i alt således på ca. 13 pct. - men nogle har brudt trenden. Som nævnt er antallet af cykelhandlere og discountforretninger vokset. Det samme gælder detailhandel med køkkenudstyr, glas, porcelæn, bestik, vaser mv., handel med tekstil og beklædning fra studepladser og markeder, og detailhandel med medicinske og ortopæiske artikler. I den anden ende af skalaen har antallet af butikslukninger været mest udtalt inden for detailhandel med musik- og videooptagelser, fotoforretninger og radio- tv-forretninger, samt (som ovenfor vist) tobaksforhandlere og babyudstyrs- og barnetøjsforretninger.

Generelt fald i antallet af detailbutikker, men nogle brancher har trods trenden

Tabel 1: **Udvikling i arbejdssteder fra 2008-2016. Sorteret efter udvikling fra 2008 til 2016.**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Absolut ændring	Procentvis ændring
477400 Detailhandel med medicinske og ortopædiske artikler	71	72	93	112	126	135	144	165	163	92	130%
478200 Detailhandel med tekstiler, beklædningsartikler og fodtøj fra stadepladser og markeder	24	22	31	32	30	28	27	42	46	22	92%
475990 Detailhandel med belysningsartikler samt husholdningsartikler i.a.n.	56	55	72	81	84	84	90	97	99	43	77%
471130 Discountforretninger	1290	1340	1390	1424	1498	1574	1604	1603	1578	288	22%
477900 Detailhandel med brugte varer i forretninger	298	284	309	308	301	295	285	313	364	66	22%
475930 Detailhandel med køkkenudstyr, glas, porcelæn, bestik, vaser, lysestager mv.	321	328	346	361	372	380	382	396	388	67	21%
472900 Anden detailhandel med fødevarer i specialforretninger	461	480	475	457	476	463	472	504	551	90	20%
476420 Cykel- og knallertforretninger	535	528	547	566	581	599	618	609	632	97	18%
477810 Optikere	645	699	685	719	726	724	728	734	761	116	18%
477500 Detailhandel med kosmetikvarer og produkter til personlig pleje	458	449	439	437	440	448	441	475	534	76	17%
471900 Anden detailhandel fra ikke-specialiserede forretninger	205	202	202	214	215	212	212	210	229	24	12%
472500 Detailhandel med drikkevarer	365	358	351	358	362	358	375	375	381	16	4%
478100 Detailhandel med føde-, drikke- og tobaksvarer fra stadepladser og markeder	43	40	37	39	40	39	36	42	44	1	2%
477620 Planteforhandlere og havecentre	102	101	101	102	103	103	95	96	104	2	2%
476410 Forhandlere af sports- og campingudstyr	850	837	859	871	869	872	876	852	855	5	1%
476200 Detailhandel med aviser og papirvarer	25	28	34	36	32	26	26	24	25	0	0%
472300 Fiskeforretninger	201	208	209	217	215	204	195	199	199	-2	-1%
475100 Detailhandel med kjolestoffer, garn, broderier mv.	319	322	316	302	322	319	312	300	309	-10	-3%
479900 Anden detailhandel undtagen fra forretninger, stadepladser og markeder	319	293	299	306	314	305	304	288	306	-13	-4%
477300 Apoteker	451	415	421	406	398	366	360	413	430	-21	-5%
477700 Detailhandel med ure, smykker og guld- og sølvarer	714	719	731	716	725	704	692	653	673	-41	-6%
477610 Blomsterforretninger	917	904	897	883	868	870	845	844	860	-57	-6%
477890 Detailhandel med andre varer i.a.n.	967	939	930	907	879	831	807	828	893	-74	-8%
Bagere (fremst. Af frisk brød plus detailhandel af brød	1332	1291	1258	1239	1204	1201	1193	1199	1217	-115	-9%
477220 Lædervareforretninger	159	151	148	146	146	142	141	138	139	-20	-13%
475220 Byggemarkeder og værktøjsmagasiner	571	530	514	500	468	481	515	510	497	-74	-13%
477630 Dyrehandel	312	312	312	311	299	295	281	281	270	-42	-13%
471120 Supermarkeder	928	916	917	883	874	834	800	775	788	-140	-15%
477840 Kunsthandel og gallerivirksomhed	220	198	205	196	187	174	184	179	183	-37	-17%
477110 Tøjforretninger	4412	4245	4271	4199	4044	3958	3834	3698	3627	-785	-18%
475920 Boligtekstilforretninger	241	230	211	206	196	192	192	191	195	-46	-19%
477830 Forhandlere af gaveartikler og brugskunst	894	817	768	739	752	734	714	713	720	-174	-19%
474200 Detailhandel med telekommunikationsudstyr	313	329	361	362	315	281	275	261	249	-64	-20%
472200 Slagter- og vidualieforretninger	562	546	522	508	479	462	447	434	445	-117	-21%
476500 Detailhandel med spil og legetøj	416	392	405	405	397	385	377	348	324	-92	-22%
471110 Købmænd og døgnkiosker	2409	2320	2183	2183	2098	1997	1854	1719	1837	-572	-24%
475400 Detailhandel med elektriske husholdningsapparater	374	378	351	316	308	305	299	279	282	-92	-25%
476430 Forhandlere af lystbåde og udstyr hertil	85	85	84	91	82	72	74	72	63	-22	-26%
475910 Møbelforretninger	654	618	594	603	562	520	503	500	483	-171	-26%
475300 Detailhandel med tæpper, vægbeklædning og gulvbelægning	375	353	342	349	315	275	288	273	275	-100	-27%
477210 Skotejsforretninger	768	729	714	697	665	636	624	587	559	-209	-27%
472100 Frugt- og grøntforretninger	375	354	337	325	300	275	263	245	255	-120	-32%
476100 Detailhandel med bøger	414	387	370	357	335	313	299	281	275	-139	-34%
475940 Forhandlere af musikinstrumenter	110	105	94	92	81	83	78	71	70	-40	-36%
475210 Farve- og tapetforretninger	453	416	408	369	339	326	311	299	286	-167	-37%
474100 Detailhandel med computere, ydre enheder og software	447	395	365	370	344	317	318	285	274	-173	-39%
473000 Servicestationer	938	968	955	909	872	819	748	724	567	-371	-40%
474300 Radio- og tv-forretninger	524	511	484	458	429	388	359	334	283	-241	-46%
477820 Fotoforretninger	216	208	183	173	159	147	139	126	115	-101	-47%
477120 Babyudstys- og børnetøjsforretninger	602	534	487	453	424	380	369	313	313	-289	-48%
472600 Tobaksforretninger	125	108	108	97	90	75	70	66	60	-65	-52%
476300 Detailhandel med musik- og videooptagelser	100	87	83	84	60	52	46	23	20	-80	-80%
Delse i alt*	28.966	28.136	27.808	27.474	26.800	26.068	25.621	24.986	25.096	-3.871	-13%
Detail i alt	28.559	27.789	27.598	27.387	26.824	26.106	25.632	25.258	25.525	-3.034	-10,6%

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Anm.: * Opgørelsen er ekskl. Motorkøretøjer og motorcykler. "Bagere" består af "Detailhandel med brød, konditori- og sukkervarer" og "Fremstilling af friske bageriprodukter". Bemærk at detailhandel er opgjort ekskl. branchekoderne 47.91.10-47.91.20, der dækker mere specialiserede e-handelsvirksomheder, som typisk ikke vil have butikker, og 47.89.00 som er handel fra fx stadepladser

Om dette notat

Arbejdet med analysenotatet er afsluttet den 12. marts 2018

Om Dansk Erhvervs Analysenotater

Dansk Erhverv udarbejder løbende analyser, som samles i analysenotater. Ambitionen er at udgøre et kvalificeret og anvendeligt beslutningsgrundlag i forhold til væsentlige, aktuelle udfordringer på alle områder, som har betydning for dansk erhvervsliv og den samfundsøkonomiske udvikling. Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs analysenotater med tydelig henvisning til Dansk Erhverv.

Kontakt

Henvendelser angående analysen kan ske til chefkonsulent Malthe Munkøe på mmm@danskerhverv.dk eller tlf. 3374 6510

Henvendelser angående forbrugertrends og det ændrede butiksmønster kan ske til markedschef Lone Rasmussen på lra@danskerhverv.dk eller tlf. 3374 6216

NOTER

ⁱ Der er gennemgående tale om netttotal i notatet, forstået sådan at det viste og i teksten beskrevne er det samlede antal af en given type butikker. Antallet af butikker der i et givet år åbner eller lukker vil være langt højere, men vi ser altså på hvordan det samlede antal på landsplan udvikler sig

ⁱⁱ Analysen laves på baggrund af arbejdssted (p-nummer), der i det store og hele vil svare til antal butikker; dog kan der være nogle arbejdssteder, hvor der er fx administration eller lager snarere end butikssalg